

Поединечни финансиски извештаи и Извештај на
независните ревизори

ФЗЦ 11 Октомври а.д. Куманово

31 декември 2012 година

Содржина

	Страна
Извештај на независните ревизори	2
Извештај за финансиската состојба	5
Извештај за сеопфатната добивка	6
Извештај за промените во капиталот	7
Извештај за паричните текови	8
Белешки кон финансиските извештаи	9

Извештај на независните ревизори

До Раководството и Акционерите на
ФЗЦ 11 Октомври а.д., Куманово

Ние бевме ангажирани да извршиме ревизија на придружните финансиски извештаи на ФЗЦ 11 Октомври а.д., Куманово (“Друштвото”), составени од Извештајот за финансиската состојба на ден 31 декември 2012 година, и Извештајот за сеопфатната добивка, Извештајот за промените во капиталот, и Извештајот за паричните текови за годината што тогаш заврши, како и преглед на значајните сметководствени политики и други објаснувачки белешки, вклучени на страните 4 до 42.

Одговорност на Раководството за финансиските извештаи

Раководството е одговорно за изготвување и објективно презентирање на овие финансиски извештаи согласно Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување, како и за воспоставување на таква внатрешна контрола која Раководството утврдува дека е неопходна за да овозможи изготвување на финансиски извештаи кои не содржат материјално значајни грешки како резултат на измама или грешка.

Одговорност на ревизорот

Наша одговорност е да изразиме мислење за овие финансиски извештаи врз основа на извршената ревизија. Ние ја извршивме ревизијата во согласност со Меѓународните Стандарди за Ревизија. Заради прашањата опишани во пасусот Основа за воздржување од давање мислење, ние не бевме во можност да прибавиме достатни и соодветни ревизорски докази како основа за нашето ревизорско мислење.

Основа за воздржување од давање мислење

Како што е опишано во Белешка 9.1 кон финансиските извештаи, на 31 декември 2012 година, од вкупното салдо на вложувања, износот од 93,947 илјади Денари претставува вложувања во акции и учество во капиталот кај домашни и странски правни субјекти каде постои значајно сомневање во однос на нивната надоместливост, а за кои не е извршено соодветно резервирање поради оштетување на датумот на известување.

Прифатената сметководствена политика, објавена во Белешка 2.9 кон овие финансиски извештаи бара од Раководството на Друштвото на секој датум на Извештајот за финансиската состојба да изврши проценка на ризикот од оштетување и признавањето на соодветна резервација за финансиските средства. Не ни беа презентирани соодветни задоволителни докази од страна на Раководството на Друштвото дека е спроведена погоре опишаната процедура на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Како што е тоа понатаму опишано во Белешката 10 кон придружните финансиски извештаи, салдото на залихите на Друштвото со состојба на 31 декември 2012 изнесува 1,283,003 илјади Денари. Нам не ни беше доставена соодветна и задоволителна документација од страна на Раководството во однос на нето реализационата вредност на залихите, ниту со спроведените ревизорски процедури можевме да извршиме таква проценка со состојба на 31 декември 2012 година.

Поради причините наведени погоре, ние не бевме во можност да стекнеме разумно уверување во врска со евидентираната вредност на залихите на Друштвото на 31 декември 2012 година.

Како што е тоа понатаму опишано во Белешка 11 кон финансиските извештаи, на 31 декември 2012 година, салдото на евидентираните побарувања од купувачи и останати побарувања изнесува 469,202 илјади Денари, нето од евидентираното резервирање поради оштетување во износ од 210,505 илјади Денари. Не бевме во состојба со примена на стандардни и алтернативни ревизорски постапки да стекнеме разумно уверување во однос на соодветноста на издвоените резервирања поради оштетување со состојба на 31 декември 2012 година.

Како што е тоа понатаму опишано во Белешка 12 кон финансиските извештаи, на 31 декември 2012 година, од вкупниот износ на паричните средства и краткорочните депозити кај домашни банки, износот од 520,433 илјади Денари се однесува на парични средства концентрирани кај една домашна банка, врз која на почетокот од 2004 година е поведена и сеуште е во тек, стечајна постапка. Резервирањето поради нивно оштетување, извршено врз основа на оспорени пријавени побарувања во стечајната маса, на датумот на известување, изнесува 133,288 илјади Денари.

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Врз основа на извршените стандардни и алтернативни ревизорски процедури, ние не бевме во можност да стекнеме разумно уверување во однос на адекватноста на евидентираните резервирања поради оштетување кај паричните средства и краткорочните депозити, на датумот на известување.

Воздржување од давање мислење

Поради значајноста на прашањата опишани во пасусот Основа за воздржување од давање мислење, ние не бевме во можност да прибавиме достатни и соодветни ревизорски докази како основа за нашето ревизорско мислење. Следствено, ние не изразуваме мислење за придружните финансиски извештаи на Друштвото со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година.

Нагласок врз одредени прашања

Без да го квалификуваме нашето мислење обрнуваме внимание на следниве прашања:

Како што е тоа подетално опишано во Белешка 13 кон финансиските извештаи, на датумот на издавањето на овие финансиски извештаи, сеуште е во тек судска постапка, покрената од страна на странскиот правен субјект Cupbal GmbH ie und Transit Handel, Frankfurt am Meine, за утврдување на сопственоста на мнозинскиот пакет на акции.

Како што е понатаму објавено во Белешка 24 кон финансиските извештаи, Друштвото не било предмет на контрола од страна на даночните органи за данок на додадена вредност, данок на добивка и за персонален данок за 2012 година, поради што евидентираните даночни обврски во овие финансиски извештаи не може да се сметаат за конечни. Било какви корекции за дополнителни даноци и придонеси, кои може да произлезат од евентуална даночна контрола, не може да се утврдат со разумна точност на датумот на известување.

Скопје,
26 април 2013 година

Грант Торнтон ДОО

Директор
Ружа Филипчева

Овластен ревизор
Марјан Андонов

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Извештај за финансиската состојба

	Белешки	2012	На 31 декември 2011
(000 мкд)			
Средства			
Нетековни средства			
Недвижности, постројки и опрема	5	661,241	699,406
Нематеријални средства	6	397	491
Вложувања во подружници	8	723	479
Финансиски средства расположливи за продажба	9.1	96,253	96,253
		758,614	796,629
Тековни средства			
Залихи	10	1,283,003	1,372,574
Побарувања од купувачи и останати побарувања	11	469,202	469,232
Готовина и готовински еквиваленти	12	417,138	466,147
		2,169,343	2,307,953
Вкупно средства		2,927,957	3,104,582
Капитал и обврски			
Капитал	13		
Акционерски капитал		2,607,857	2,607,857
Останат капитал		3,826	3,826
Резерви		98,103	98,103
Акумулирана (загуба)/нераспределена добивка		(161,550)	27,888
Вкупно капитал		2,548,236	2,737,674
Обврски			
Долгорочни обврски			
Позајмици со камата	14	113,037	106,459
		113,037	106,459
Краткорочни обврски			
Краткорочни позајмици	14	116,936	79,699
Обврски кон добавувачи и ост.обврски	15	149,748	180,750
		266,684	260,449
Вкупно обврски		379,721	366,908
Вкупно обврски и акционерски капитал		2,927,957	3,104,582

Овие финансиски извештаи се одобрени од Управниот Одбор на Друштвото на ден 28 февруари 2013 година и се потпишани во негово име од:

Г-дин Слободан Богдановски,
Извршен Директор

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Извештај за сеопфатната добивка

	Белешки	(000 мкд)	
		За годината што завршува на 31 декември	
		2012	2011
Деловни приходи			
Приходи од продажба	16	845,428	1,038,466
Останати деловни приходи	17	20,230	14,254
		865,658	1,052,720
Деловни расходи			
Материјали и услуги	18	(626,858)	(863,661)
Трошоци за вработените	19	(265,883)	(277,961)
Депрецијација и амортизација	5,6	(38,690)	(38,986)
Останати деловни расходи	20	(42,964)	(79,609)
Промена во вредноста на залихите		(70,818)	218,179
(Загуба)/Добивка /од деловни активности		(179,555)	10,682
Финансиски приходи	21	6,947	15,806
Финансиски (расходи)	21	(16,506)	(23,943)
Финансиски резултат, нето		(9,559)	(8,137)
(Загуба)/Добивка пред оданочување		(189,114)	2,545
Даночен расход	22	(324)	(1,595)
Добивка за годината		(189,438)	950
Останата сеопфатна добивка за годината		-	-
Вкупна сеопфатна добивка за годината		(189,438)	950
Добивка за сопствениците		(189,438)	950
Вкупна сеопфатна добивка за сопствениците		(189,438)	950
(Загуба) за имателите на обични акции	23	(191,223)	(835)
Основна заработувачка по акција (Денари по акција)	23	(413.3)	(1.80)

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Извештај за промените во капиталот

	Акционерски капитал	Останат капитал	Резерви	Акумулирана (загуба)/ Нераспредел. Добивка	(000 мкд) Вкупно
На 1 јануари 2012 година	2,607,857	3,826	98,103	27,888	2,737,674
<i>Трансакции со сопствениците</i>	-	-	-	-	-
Добивка за годината	-	-	-	(189,438)	(189,438)
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
<i>Вкупна сеопфатна добивка</i>	-	-	-	<i>(189,438)</i>	<i>(189,438)</i>
На 31 декември 2012 година	2,607,857	3,826	98,103	(161,550)	2,548,236
На 1 јануари 2011 година	2,607,857	3,826	97,724	27,317	2,736,724
Распределба на добивката	-	-	379	(379)	-
<i>Трансакции со сопствениците</i>	-	-	<i>379</i>	<i>(379)</i>	-
Добивка за годината	-	-	-	950	950
Останата сеопфатна добивка	-	-	-	-	-
<i>Вкупна сеопфатна добивка</i>	-	-	-	<i>950</i>	<i>950</i>
На 31 декември 2011 година	2,607,857	3,826	98,103	27,888	2,737,674

Финансиски извештаи
31 декември 2012 година

Извештај за паричните текови

	Белешка	(000 мкд)	
		За годината што завршува на 31 декември	
		2012	2011
Деловни активности			
Приливи од купувачи		867,037	1,099,236
Исплати на добавувачи и вработени		(947,275)	(1,287,041)
		(80,238)	(187,805)
Платен данок од добивка		(1,233)	-
Платена камата		(12,616)	(9,289)
		(94,087)	(197,094)
Инвестициони активности			
Приливи по камати		1,708	-
Набавка на недвижност, постројки и опрема, нето		(445)	(3,087)
		1,263	(3,087)
Финансиски активности			
Приливи на кредити, нето		43,815	137,547
		43,815	137,547
Нето промена на парич. средства и еквиваленти		(49,009)	(62,634)
Парични средства и еквиваленти на почетокот	12	466,147	528,781
Парични средства и еквиваленти на крајот	12	417,138	466,147

Белешки кон финансиските извештаи

1 Општи информации

ФЗЦ 11 Октомври ад, Куманово (“Друштвото”) е Акционерско Друштво регистрирано во Република Македонија. Адресата на седиштето на Друштвото е: ул. 11 Ноември бб, Куманово, Република Македонија.

Деловните активности на Друштвото вклучуваат производство и продажба на заварени цевки и профили, монтажа на цевководи, нафтоводи, водоводи и гасоводи на домашниот и странските пазари. Просечниот број на вработени во Друштвото во 2012 година е 901 лица (2011: 928 лица).

2 Сметководствени политики

Во продолжение се прикажани основните сметководствени политики употребени при подготовката на овие финансиски извештаи. Овие политики се конзистентно применети на сите прикажани години, освен доколку не е поинаку наведено.

2.1 Основа за подготовка

Овие финансиски извештаи се подготвени во согласност со Меѓународните Стандарди за Финансиско Известување (МСФИ) издадени од Одборот за меѓународни сметководствени стандарди (ОМСС). Финансиските извештаи се подготвени според концептот на историска набавна вредност, освен за финансиските средства расположливи за продажба, и финансиските средства и обврски (вклучувајќи и деривативни инструменти), до колку постојат, кои се мерат по објективната вредност преку добивки или загуби. Основите за нивно мерење се детално опишани во продолжение.

Подготовката на овие финансиски извештаи во согласност со МСФИ бара употреба на одредени критични сметководствени проценки. Таа исто така бара од Раководството на Друштвото примена на проценки во процесот на имплементација на сметководствените политики. Подрачјата што вклучуваат повисок степен на проценка или комплексност, или подрачјата во кои претпоставките и проценките се значајни за финансиските извештаи, се обелоденети во Белешка 4: Значајни сметководствени проценки. Овие финансиски извештаи се подготвени само за Матичното Друштво и не ги вклучуваат финансиските извештаи на неговите подружници, кои во овие финансиски извештаи се презентирани по набавна вредност.

Овие финансиски извештаи се подготвени само за Матичното Друштво и не ги вклучуваат финансиските извештаи на неговата подружница. Вложувањето на Матичното Друштво во подружницата е евидентирано по нивната набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Основи за подготовка (продолжува)**

Финансиските извештаи се подготвени со состојба на и за годините што завршуваат на 31 декември 2012 и 2011. Тековните и споредбените податоци прикажани во овие финансиски извештаи се изразени во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено.

2.2 Промени во сметководствените политики и оделоденувања**2.2.1 Примена на “Презентација на ставки од Останата сеопфатна добивка“ (Измени на МСС 1)**

Друштвото изврши примена на “Презентација на ставки од Останатата сеопфатна добивка“ (Измени во МСС 1). Измените во МСС 1 стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јули 2012 година и бараат ентитетите да ги групираат ставките презентирани во Останата сеопфатна добивка како ставки кои, во согласност со останатите МСФИ, нема да бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби и ставки кои ќе бидат рекласификувани последователно во добивки и загуби кога одредени услови ќе бидат исполнети. Постоечката можност да се презентираат ставките во Останата сеопфатна добивка пред оданочување или по оданочување останува непроменета; сепак, доколку ставките се презентирани пред оданочување, тогаш измените на МСС 1 бараат данокот кој се однесува на секоја од двете групи на Останатата сеопфатна добивка да биде прикажан одделно.

2.2.2 Стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди кои сеуште не се во сила и не се применети пред датумот на стапување во сила од страна на Друштвото

На датумот на одобрување на овие финансиски извештаи, одредени нови стандарди, измени и толкувања на постојните стандарди се издадени од страна на ОМСС, но сеуште не се во сила и не се применети од страна на Друштвото пред датумот на стапување во сила (освен за измените на МСС 1 прикажани погоре). Раководството предвидува дека сите релевантни објави ќе бидат применети во сметководствените политики на Друштвото во првиот период кој почнува по датумот на стапување во сила на објавата. Подолу се презентирани подетално информациите за новите стандарди, измени и толкувања релевантни за финансиските извештаи на Друштвото. Одредени нови стандарди и толкувања исто така се издадени, но не се очекува да имаат материјално влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.

МСФИ 9 Финансиски инструменти (МСФИ 9)

ОМСС има за цел целосно да го замени МСС 39 Финансиски инструменти:

Признавање и мерење. До денес, се издадени поглавјата кои се однесуваат на признавање, класифицирање, мерење и депризнавање на финансиските средства и обврски. Овие поглавја стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2015 година. Останатите поглавја кои се однесуваат на методологијата за оштетување и сметководство за хедџинг сеуште се во процес на развој. Понатаму, во ноември 2011 година, ОМСС привремено одлучи да направи одредени ограничени модификации на моделот за класификација на финансиските средства според МСФИ 9 со цел да нагласи одредени прашања во врска со примената. Раководството на Друштвото треба да го процени влијанието на овој нов стандард врз финансиските извештаи на Друштвото. Сепак, Раководството не очекува да изврши примена на МСФИ 9 се додека сите негови поглавја не бидат издадени, кога ќе може целосно да се процени влијанието на сите настанати измени.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Промени во сметководствените политики и обелоденувања (продолжува)

Стандарди за консолидација

Пакетот на нови стандарди за консолидација стапува во сила за годишни периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Информациите за овие нови стандарди подетално се презентирани подолу. Раководството на Друштвото сеуште го нема проценето влијанието на овие нови и ревидирани стандарди врз финансиските извештаи на Друштвото.

МСФИ 10 Консолидирани финансиски извештаи (МСФИ 10)

МСФИ 10 го заменува МСС 27 Консолидирани и поединечни финансиски извештаи (МСС 27) и ПКТ 12 Консолидација - Ентитети со посебна намена. Овој стандард ја ревидира дефиницијата за контрола и обезбедува ново обемно упатство за негова примена. Овие нови барања можат да влијаат на одлуката за тоа кои од ентитетите во кои е вложено ќе се смета за подружница и според тоа можат да го променат делокругот на консолидацијата. Сепак, барањата за консолидационите процедури, сметководство за измени на неконтролирани учества и сметководството за губењето на контрола во подружница остануваат непроменети. Првична ојенка на Раководството е дека МСФИ 10 нема да ја промени класификацијата (подружници или поинаку) на било кој од постоечките вложувања на Друштвото со состојба на 31 декември 2012 година

МСФИ 11 Заеднички Ангажмани (МСФИ 11)

МСФИ 11 го заменува МСС 31 Учества во заеднички вложувањаЦЈ (МСС 31). Со овој стандард се усогласува сметководството на вложувачите со нивните права и обврски согласно заедничкиот аранжман. Покрај тоа, можноста во МСС 31 за примена на пропорционална консолидација на заеднички вложувања е елиминирана. МСФИ 11 сега бара примена на методот на главнина, кој моментално се користи за вложувања во придружени ентитети.

МСФИ 12 Обелоденување на Учество во осиганати ентитети (МСФИ 12)

МСФИ 12 ги интегрира и усогласува барањата за обелоденување за различни типови на вложувања, вклучувајќи ги и неконсолидираните структурирани ентитети. Овој стандард воведува нови барања за обелоденување за ризици на кои ентитетот е изложен како резултат на неговата поврзаност со структурирани ентитети.

Упатство за примена на МСФИ 10, 11 и 12

Последователно на издавањето на новите стандарди, ОМСС направи промени на одредбите за примена на МСФИ 10, МСФИ 11 и МСФИ 12. Упатството потврдува дека ентитетот не мора да го применува МСФИ 10 ретроактивно во одредени околности и ги појаснува барањата да се презентираат корегирани споредбени податоци. Упатството исто така прави промени на МСФИ 11 и МСФИ 12 кои обезбедуваат слично ослободување од презентација или корекција на споредбени податоци за периоди пред непосредно претходниот период. Понатаму, обезбедува дополнително ослободување отстранувајќи го барањето да се презентираат компаративни податоци за обелоденувања кои се однесуваат на неконсолидирани структурирани ентитети за било кој период пред почетниот годишен период за кој МСФИ 12 се применува. Новото упатство исто така стапува во сила за годишните периоди на или по 1 јануари 2013 година.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Промени во сметководствените политики и обелоденувања (продолжува)

Последовајќелни измени на МСС 27 и МСС 28 Вложувања во придружени
ентитетите и заеднички вложувања (МСС 28)

МСС 27 сега исклучително се однесува на поединечни финансиски извештаи. МСС 28 ги воведува вложувањата во заеднички вложувања во својот делокруг. Сепак, методот на главнина според МСС 28 останува непроменет.

МСФИ 13 Мерење на објективна вредност (МСФИ 13)

МСФИ 13 ја појаснува дефиницијата за објективна вредност и дава поврзано упатство и подобрени обелоденувања за мерењето на објективната вредност. МСФИ 13 нема влијание на тоа кои ставки е потребно да бидат мерени по објективна вредност. Истиот е применлив проспективно за годишни периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Раководството на Друштвото е во процес на ревидирање на своите методологии на пројена заради нивно усогласување со новите барања и сеуште не го проценило нивното влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.

Измени на МСС 19 Користи за вработените (Измени на МСС 19)

Измените на МСС 19 вклучуваат одреден број на целни подобрувања во стандардот. Во главно, промените се однесуваат на планови за дефинирани користи. Тие:

- го отстрануваат “методот коридор“ и бараат ентитетите да ги признаат сите актуарски добивки и загуби кои настануваат во период на известување.
- го менуваат начинот на мерење и презентирање на одредени компоненти од плановите за дефинирани трошоци.
- ги зајакнуваат барањата за обелоденување, вклучувајќи ги и информациите за карактеристиките на плановите за дефинирани користи и ризици на кои ентитетите се изложени преку учество во истите.

Измените на МСС 19 стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година и ќе се применуваат ретроспективно.

Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (Измени на МСС 32)

Измените на МСС 32 вклучуваат упатство за примена со цел да се појаснат неконзистентностите во примената на МСС 32 критериумот за пребивање на финансиските средства и финансиските обврски во следниве две области:

- значењето на “тековно има законски извршно право за пребивање“
- дека одредени системи за бруто пребивање може да се сметаат како нето пребивање.

Измените на МСС 32 стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2014 година и ќе се применуваат ретроспективно. Раководството не предвидува овие измени да имаат материјално значајно влијание врз финансиските извештаи на Друштвото.

Обелоденувања - Пребивање на финансиски средства и финансиски обврски (Измени на МСФИ 7)

Во рамките на МСФИ 7 Финансиски инструменти: Обелоденувања (МСФИ 7) беа додадени одредени квалитативни и квантитативни обелоденувања кои се однесуваат на бруто и нето износите на признаените финансиски инструменти кои се: (а) пребиениво извештајот за финансиската состојба и (б) предмет на извршено пребивање од главни договори за пребивање и слични договори, дури и ако не е пребиено во извештајот за финансиската состојба. Измените стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година како и меѓупериодично во рамките на тие годишни периоди. Раководството не предвидува материјално значајно влијание на овие измени врз финансиските извештаи на Друштвото.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Промени во сметководствените политики и обелоденувања (продолжува)

Годишни Подобрувања 2009-2011 (Годишни Подобрувања)

Годишните Подобрувања 2009-2011 (Годишни Подобрувања) извршија одредени мали измени во голем број на МСФИ. Измените кои се однесуваат на Друштвото се прикажани подолу:

Појаснување на барањата за почетен извештај за финансиската состојба:

- појаснување дека соодветен датум за почетниот извештај за финансиската состојба е почетокот на претходниот период (при што не е повеќе потребно да бидат презентирани придружни белешки)
- потенцира споредбени барања за почетниот извештај за финансиската состојба кога ентитетот прави промена во сметководствените политики или прави ретроспективни повторни прикажувања или рекласификации, во согласност во МСС 8.

Појаснување на барањата за споредбени информации кои ги надминуваат минималните барања:

- појаснување дека не е потребно да бидат презентирани дополнителни информации за финансискиот извештај во форма на целосен сет на финансиски извештаи за периоди кои ги надминуваат минималните барања
- барања дека било кои дополнителни информации треба да бидат презентирани во согласност со МСФИ и дека ентитетот треба да презентира споредбени информации во придружните белешки за тие дополнителни информации.

Даночен ефект од распределбата на сопствениците на инструменти на капиталот:

- потенцира согледана недоследност помеѓу МСС 12 Данок на добивка (МСС 12) и МСС 32 Финансиски инструменти: Презентација (МСС 32) во однос на признавање на влијанието на данокот на добивка кое се однесува на распределбите на сопствениците на инструменти на капиталот и на трансакциските трошоци кои произлегуваат од трансакција со капиталот.
- појаснување дека намерата на МСС 32 е да ги следи барањата на МСС 12 за сметководство на данокот на добивка кое се однесува на распределбите на сопствениците на инструменти на капиталот и на трансакциските трошоци кои произлегуваат од трансакција со капиталот.

Сегментни информации за вкупни средства и обврски:

- појаснување дека вкупните средства и обврски за одреден известувачки сегмент треба да бидат објавени, ако и само ако: (а) мерење на вкупните средства или вкупните обврски (или двете заедно) е редовно доставено до раководството; (б) постои материјална значајна измена од мерењата кои биле објавени во последните годишни финансиски извештаи за тој известувачки сегмент.

Годишните Подобрувања презентирани погоре стапуваат во сила за годишните периоди кои почнуваат на или по 1 јануари 2013 година. Раководството не предвидува материјално значајно влијание на овие измени врз финансиските извештаи на Друштвото.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.3 Трансакции во странска валута

Трансакциите деноминирани во странски валути се искажани во Денари со примена на официјалниот среден курс на на Народна Банка на Република Македонија кој важи на денот на настанувањето на трансакцијата. Средствата и обврските кои гласат во странски валути се искажани во илјади Денари со примена на официјалните курсеви кои важат на денот на составувањето на Извештај за финансиската состојба, додека пак сите позитивни и негативни курсни разлики кои произлегуваат од претварањето на износите во странска валута, се вклучени во добивките или загубите во периодот кога тие настануваат. Средните девизни курсеви кои беа применети за прикажување на позициите на Извештај за финансиската состојба деноминирани во странска валута, се следните:

	31 декември 2012	31 декември 2011
1 УСД	46.6510 Денари	47.5346 Денари
1 ЕУР	61.5000 Денари	61.5050 Денари
1 GBP	75.2800 Денари	73.6322 Денари
1 JPY	0.54185 Денари	0.613822 Денари
1 ЦХФ	50.9106 Денари	50.5964 Денари

2.4 Недвижности, постројки и опрема

Недвижностите, постројките и опремата се евидентираат по набавна вредност или по претпоставена набавна вредност намалена за акумулираната депрецијација и резервирањето поради оштетување, доколку постои. Набавната вредност вклучува трошоци кои директно се однесуваат на набавката на средствата. Цената на чинење на недвижностите, изградени во сопствена режија, се состои од трошокот за материјал, директна работна сила и соодветни општи производни трошоци.

Претпоставена набавна вредност претставува ревалоризирана набавна вредност на одредени ставки на недвижностите, постројките и опремата кои се ревалоризирани во периодите пред 01 Јануари 2003 година, по пат на примена на коефициенти за индексирање утврдени од страна на Државниот Завод за Статистика.

Последователните набавки се вклучени во евидентираната вредност на средството или се признаваат како посебно средство, соодветно, само кога постои веројатност од прилив на идни економски користи за Друштвото поврзани со ставката и кога набавната вредност на ставката може разумно да се измери. Сите други редовни одржувања и поправки се евидентираат како расходи во билансот на успех во текот на финансискиот период во кој се јавуваат.

Не се пресметува депрецијација на земјиштето и инвестициите во тек.

Депрецијацијата на останатите ставки на недвижностите и опремата се пресметува пропорционално, со цел, да се распредели набавната или претпоставената набавна вредност до нивните резидуални вредности низ проценетиот век на употреба, како што следи:

Градежни објекти	40 години
Машини	10 – 20 години
Мебел, компјутери и канцелариска опрема	4 – 5 години
Возила	4 години

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Недвижности, постројки и опрема (продолжува)**

Резидуалните вредности на средствата и проценетиот век на употреба се прегледуваат, и доколку е потребно се корегираат, на секој датум на известување. Кога евидентираниот износ на средството е повисок од неговиот проценет надоместлив износ, тој веднаш се отпишува до неговиот надоместлив износ. Приходите или расходите поврзани со отуѓувања се одредуваат по пат на споредба на приливите со евидентираниот износ. Разликите се вклучени во Извештајот за сеопфатна добивка во периодот кога настануваат.

2.5 Нематеријални средства**Одделно стекнати нематеријални средства**

Одделно стекнатите нематеријални средства се евидентираат по нивната набавна вредност, намалена за акумулираната амортизација и акумулирањето резервирање поради оштетување, доколку постои. Амортизацијата се пресметува со употреба на пропорционалната метода зависно од проценетиот век на употреба. Проценетиот век на употреба и методот на амортизација се проверуваат од крајот од секој годишен период на известување, со што секоја промена во проценката се зема во предвид за наредните периоди.

2.6 Оштетување на нефинансиски средства

Недвижностите, постројките и опремата, како и нематеријалните средства се проверуваат за постоење на можни оштетувања секогаш кога одредени настани или промени на услови укажуваат дека евидентираниот износ на средствата не може да се надомести. Секогаш кога евидентираниот износ на средствата го надминува нивниот надоместлив износ, се признава загуба од оштетување. Надоместливиот износ претставува повисокиот износ помеѓу нето продажната цена и употребната вредност на средствата. Нето продажната цена е износ кој се добива од продажба на средство во трансакција помеѓу добро известени субјекти, додека употребната вредност е сегашната вредност на проценетите идни готовински приливи што се очекува да произлезат од континуираната употреба на средствата и од нивното отуѓување на крајот од употребниот век. Надоместливите износи се проценуваат за поединечни средства или, ако е тоа невозможно, за целата група на средства која генерира готовина.

2.7 Вложувања во подружници

Стекнувањето на подружниците е евидентирано според методот на набавна вредност, при што трошокот за стекнувањето претставува објективна вредност на дадените средства, издадените акции или превземените обврски на датумот на стекнувањето, вклучително и непосредните расходи направени за целите на стекнувањето. Вложувањето на Друштвото во подружниците е евидентирано по нивната набавна вредност намалена за евентуалното обезвреднување.

2.8 Финансиски средства

Друштвото ги класифицира своите финансиски средства во следните категории: финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби, кредити и побарувања, финансиски средства кои се чуваат до доспевање и финансиски средства расположиви за продажба. Класификацијата зависи од целите за набавка на финансиските средства. Раководството ги класифицира финансиските средства во моментот на нивното првично признавање.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

Финансиски средства (продолжува)

Финансиски средства по објективна вредност преку добивки и загуби

Финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби се финансиски средства наменети за тргување. Едно финансиско средство се класифицира како средство наменето за тргување доколку се стекнува со цел да се продаде во краток рок. Средствата во оваа категорија се класифицираат како тековни средства. Друштвото нема средства класифицирани во оваа категорија на датумот на Извештајот за финансиската состојба.

Финансиски средства кои се чуваат до доспевање

Вложувања чувани до доспевање се не-деривативни финансиски инструменти со фиксни периоди на отплата и со фиксен период на доспевање кои Друштвото има намера и можност да ги чува до периодот на доспевање. Со состојба на 31 декември 2012 година Друштвото нема класифицирано средства во оваа категорија.

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се не-деривативни финансиски средства со фиксни или детерминирани плаќања кои не котираат на активен пазар. Тие се вклучени во тековните средства, освен за оние кои доспеваат во период подолг од 12 месеци од датумот на Извештајот за финансиската состојба. Кредитите и побарувањата на Друштвото на датумот на Извештајот за финансиската состојба се состојат од побарувања од купувачи и останати побарувања како и парични средства и еквиваленти.

Финансиски средства расположливи за продажба

Финансиски средства расположливи за продажба се не-деривативи, кои се креирани во оваа категорија или пак не се класифицирани во било која од останатите категории. Тие се вклучени во нетековни средства освен ако раководството нема намера да го отуѓи вложувањето во рок од 12 месеци од датумот на известување.

Признавање и мерење на финансиските средства

Набавките и продажбите на финансиските средства се евидентираат на датумот на трансакцијата - датумот на кој што Друштвото има обврска да го купи или продаде средството. Финансиските средства кои се признаваат според објективна вредност преку добивки или загуби почетно се признаваат според нивната објективна вредност, при што трошоците на трансакциите се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка. Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста. Финансиските средства расположливи за продажба и финансиските средства по објективна вредност преку добивки и загуби последователно се евидентирани по нивната објективна вредност. Кредитите и побарувањата се последователно евидентирани по амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна камата.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Финансиски средства (продолжува)**

Сите финансиски средства кои не се признаваат според објективна вредност преку добивки и загуби почетно се признаваат по нивната објективна вредност зголемена за трошоците на трансакциите. Добивките или загубите од промената на објективната вредност на средствата по објективна вредност преку добивки и загуби се вклучуваат во добивки / загуби во периодот кога настануваат. Приходите од дивиденди се признаваат во добивки / загуби како дел од останатите приходи во моментот кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Промените на објективната вредност на монетарните и не-монетарните вложувања класифицирани како расположливи за продажба се признаени во останатата сеопфатна добивка.

Кога хартиите од вредност класифицирани како расположливи за продажба се продаваат или се оштетени, акумулираната корекција на објективната вредност признаена во капиталот се вклучува во извештајот за сеопфатна добивка како добивка или загуба од вложувања во хартии од вредност во периодот на кој се однесуваат. Каматите од средствата расположливи за продажба, пресметани врз основа на ефективната каматна стапка се признаваат во добивки/загуби како финансиски приходи.

Приходи од дивиденди од финансиските средства расположливи за продажба се признаваат во добивки / загуби како дел од останатите приходи во моментот кога Друштвото има воспоставено право на прилив од дивиденда.

Депризнавање на финансиските средства

Финансиските средства престануваат да се признаваат по истекот на правата за примање на паричните текови од финансиските средства или по нивното пренесување, а Друштвото ги пренело значително сите ризици и користи од сопственоста.

а. Средства евидентирани по амортизирана набавна вредност

На секој датум на Извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. Финансиското средство или групата на финансиски средства, се оштетени, и загуба поради оштетување се евидентира само ако постои објективен доказ за оштетување како резултат на еден или повеќе настани кои се случиле по првичното признавање на средствата и дека настанот има влијание на очекуваните идни парични текови на финансиското средство или групата на финансиски средства кои можат веродостојно да се проценат.

Како докази за оштетување може да се земат индикациите дека должникот или групата должници имаат значајни финансиски тешкотии, доцнење при исплата на главница и камата, веројатност дека ќе влезат во стечај или друга реорганизација, и каде што постојат видливи индикации за намалување на идните парични текови како што се промените во економските услови кои кореспондираат со загубата.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Финансиски средства (продолжува)**

За категоријата кредити и побарувања износот на загубата поради оштетување претставува разлика помеѓу евидентираните износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Евидентираните износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековните добивки и загуби. Доколку кредитот или средството кое се чува до доспевање е со променлива каматна стапка, тековната ефективна каматна стапка утврдена според договорот претставува стапката на мерење на било која загуба од оштетување. На пример, Друштвото може да го измери оштетувањето на средството врз основа на објективната вредност на инструментот, користејќи пазарна цена.

Доколку во некој последователен период износот на оштетувањето се намали и тоа намалување може објективно да се поврзе со настан кој настанал после признавањето на оштетувањето (како на пример подобрување на кредитниот рејтинг на должникот), претходно признаената загуба се намалува преку тековните добивки или загуби.

б. Финансиски средства расположливи за продажба

На секој датум на Извештајот за финансиска состојба, Друштвото проценува дали постои објективен доказ за оштетување на едно финансиско средство или група на финансиски средства. За должнички хартии од вредност, Друштвото ги користи критериумите наведени во подточка (а). Кај сопственички хартии од вредност расположливи за продажба, значителното или пролонгирано опаѓање на објективната вредност на хартиите од вредност под нивната набавна вредност претставува индикатор дека средството е оштетено. Доколку постои таков доказ за финансиските средства расположливи за продажба, кумулативната загуба - измерена како разлика меѓу набавната вредност и тековната објективна вредност, намалена за загубата поради оштетување претходно признаена во Извештајот за финансиската состојба, се отстранува од сеопфатната добивка и се признава како добивка или загуба за периодот.

Доколку во некој последователен период објективната вредност на должничките инструменти евидентирани како финансиски средства расположливи за продажба се зголеми и зголемувањето може објективно да се поврзе со некој настан по датумот на евидентирањето на оштетувањето во добивките или загубите, загубата поради оштетување се намалува преку тековните добивки или загуби.

2.9 Пребивање на финансиските инструменти

Финансиските средства и обврски се пребиваат и нето вредноста се презентира во Извештајот за финансиска состојба, кога постои законско извршно право за пребивање на признаените вредности и постои можност да се порамнат на нето основа или пак истовремено да се реализираат средствата и подмират обврските.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.10 Залихи

Залихите се вреднувани по пониската помеѓу набавната и нето реализационата вредност. Трошоците, кои вклучуваат соодветен дел фиксни и варијабилни трошоци на работењето, се припишуваат на залихите одредени според методот кој е најсоодветен за дадената класа на залихи, каде мнозинскиот дел се одредува според методот “прва влезна - прва излезна”. Нето реализационата вредност претставува продажна вредност во секојдневниот тек на работата, намалена за проценетите трошоци за комплетирање и продажба.

2.11 Побарувања од купувачи и останати побарувања

Побарувања од купувачите претставуваат износи од купувачи за продадени стоки или извршени стоки во нормалниот тек на работењето. Побарувањата од купувачи иницијално се признаваат по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка, нето од резервирањето поради оштетување. Резервирање поради оштетување се пресметува кога постои објективен доказ дека Друштвото нема да може да ги наплати сите побарувања според нивните оригинални услови на побарувања. Значителни финансиски потешкотии на должникот, веројатноста за стечај или финансиско реорганизирање како и пролонгирање или неможност за плаќање претставуваат индикатори дека побарувањата од купувачи се оштетени.

Износот на резервирањето претставува разлика помеѓу евидентираниот износ на средството и сегашната вредност на проценетите идни парични текови дисконтирани со примена на изворната ефективна каматна стапка на финансиското средство. Средствата со краткорочно доспевање не се дисконтираат. Евидентираниот износ на средството се намалува преку употребата на сметка за резервирање поради оштетување, со истовремено признавање на соодветниот расход поради оштетување во тековниот извештајот за сеопфатна добивка. Во случај на ненаплатливост на побарувањето истото се отпишува наспроти неговото резервирање. Последователната наплата на претходно отпишаните износи се признава како тековни добивки во извештајот за сеопфатна добивка.

2.12 Парични средства и еквиваленти

Паричните средства и еквиваленти вклучуваат готовина во благајна, депозити по видување во банки и други краткорочни високоликвидни вложувања кои доспеваат во периоди не подолги од 3 месеци.

2.13 Капитал, резерви и акумулирани добивки

(а) Акционерски капитал

Акционерскиот капитал ја претставува номиналната вредност на емитираните акции.

(б) Трошоци поврзани со емисија на акции

Трошоците поврзани со емисија на нови акции, опции или стекнувањето на деловна активност се презентирани во капиталот како намалување, нето од данокот, на приливите.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)****Капитал, резерви и акумулирани добивки (продолжува)****(в) Резерви**

Резервите, кои се состојат од ревалоризациони, задолжителни и резерви за сопствени акции се создадени во текот на периодите врз основа на добивки/загуби од ревалоризација на материјалните средства и финансиските средства расположливи за продажба, во случајот со ревалоризациони резерви како и по пат на распределба на акумулираните добивки врз основа на законска регулатива и одлуките на раководството и акционерите на Друштвото.

(г) Нераспределени добивки/Акумулирана загуба

Нераспределените добивки/акумулираната загуба ги вклучуваат задржаните добивки или акумулираната загуба од тековниот и претходните периоди.

2.14 Обврски спрема добавувачите

Обврските кон добавувачи се обврски за плаќање за стоки или услуги кои се стекнати во нормалниот тек на работењето. Обврските спрема добавувачи се евидентирани по нивната објективна вредност и последователно се измерени според нивната амортизирана набавна вредност со употреба на методот на ефективна каматна стапка.

2.15 Позајмици

Позајмиците иницијално се евидентирани според нивната објективна вредност, намалена за трошоците на трансакција. Последователно, позајмиците се евидентираат според нивната амортизирана набавна вредност; разликите помеѓу примањата (намалени за трошоците на трансакцијата) и надоместливиот износ се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка за времетраењето на позајмиците, користејќи го методот на ефективна каматна стапка.

Надоместоците кои се плаќаат за воспоставување на кредитни линии се признаваат како трошок за трансакцијата на позајмицата доколку постои веројатност дека дел или целата линија ќе се повлече. Во овој случај, надоместокот се одложува до моментот на повлекувањето. Доколку не постои доказ дека ќе се повлече одреден дел или сите кредитни линии, надоместокот се капитализира како однапред извршени плаќања за ликвидност и се амортизира за периодот на аранжманот. Позајмиците се класифицирани како тековни обврски освен доколку Друштвото има безусловно право за подмирување на обврската за најмалку 12 месеци по датумот на Извештајот за финансиската состојба.

2.16 Трошоци за позајмување

Општите и посебните трошоци за позајмици директно поврзани со стекнување, изградба или производство на квалификувани средства, кои претставуваат средства за кои е потребен значителен период на време да се подготват за нивната наменска употреба или продажба, се додаваат на набавната вредност на тие средства, до моментот кога средствата се значително подготвени за нивната наменска употреба или продажба.

Приходите од вложувања стекнати од привремена инвестиција на специфични обврски по кредити каде се очекуваат трошоците за квалификувани средства се одземаат од трошоците за позајмување кои можат да се квалификуваат за капитализација.

Сите останати трошоци за позајмици се признаени во добивки или загубите во периодот во кој настанале.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.17 Тековен и одложен даночен расход

Тековен даночен расход, по стапка од 10%, се пресметува на непризнаените расходи за даночни цели корегирани за даночниот кредит и помалку искажани приходи, како и на распределената добивка за дивиденди на правни лица - нерезиденти и на физички лица. Нераспределената добивка не се оданочува.

Одложениот даночен расход се евидентира во целост, користејќи ја методата на обврска, за времените разлики кои се јавуваат помеѓу даночната основа на средствата и обврските и износите по кои истите се евидентирани за целите на финансиското известување. При утврдување на одложениот даночен расход се користат тековните важечки даночни стапки. Одложениот даночен расход се задолжува или одобрува во Извештајот за сеопфатната добивка, освен доколку се однесува на ставки кои директно го задолжуваат или одобруваат капиталот, во кој случај одложениот данок се евидентира исто така во капиталот.

Одложените даночни средства се признаваат во обем во кој постои веројатност за искористување на времените разлики наспроти идната расположлива оданочива добивка.

Со состојба на 31 декември 2012 и 2011 година, Друштвото нема евидентирано одложени даночни средства или обврски, бидејќи не постојат временски разлики на овие датуми.

2.18 Признавање на приходи и расходи

Приходите се состојат од објективна вредност на продадени стоки и услуги, намалена за данокот на додадена вредност и одредени попусти. Приходите се признаваат кога сумата од приходите може прецизно да се измери и се очекува дека финансискиот приход од извршената трансакција ќе има прилив во ентитетот, кога направените трошоци или идни трошоци може прецизно да се измерат и се исполнети критериумите за различните активности на Друштвото.

Приходите се признаваат како што следи:

Приходи од продажба - продажба на големо

Приходот од продажба на стоки се признава во моментот на испорака до корисникот, кога корисникот ги прифаќа стоките, а наплатливоста на поврзаните побарувања е разумно обезбедена.

Приходи од продажба - продажба на мало

Приходот од продажба на стоки се признава во моментот на продажба на корисникот. Приходите од продажба на мало вообичаено се во готовина или со кредитна картичка. Евидентираните приходи се бруто износот на приходите од продажбата, вклучувајќи ги и обврските по провизии за кредитни картички за трансакцијата. Тие провизии се евидентирани како трошоци за дистрибуција.

Приход од обезбедување на услуги

Приходот од обезбедување на услуги се евидентира според степенот на завршување кога истиот може со сигурност да биде измерен. Степенот на завршување се одредува врз основа на проверка на извршената работа.

**Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)**

Признавање на приходи и расходи (продолжува)

Расходи од деловното работење

Расходите од деловното работење се признаваат во моментот на искористувањето на услугите односно во периодот на нивното настанување.

Приходи и расходи од финансирање

Приходите од финансирање вклучуваат приходи од казнени камати и позитивни курсни разлики. Приходите од камати се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка кога се пресметуваат, земајќи го во предвид ефективниот принос на средството.

Расходите од финансирање вклучуваат расходи од камата за позајмици, расходи од казнени камати и негативни курсни разлики. Трошоците од позајмици се признаваат во Извештајот за сеопфатната добивка со користење на методот на ефективна каматна стапка.

2.19 Надомести за вработените

Придонеси за пензиско осигурување

Друштвото има пензиски планови согласно домашната регулатива за социјално осигурување според која плаќа придонеси за пензиско осигурување на своите вработени. Придонесите, врз основа на платите, се плаќаат во државниот пензиски столб кој е одговорен за исплата на пензиите. Не постојат дополнителни обврски во врска со овие пензиски планови.

Краткорочни користи за вработените

Краткорочните користи за вработените се мерат на недисконтирана основа и се признаваат кога соодветната услуга ќе се добие. Друштвото признава обврска и расход за износот кој што се очекува да биде исплатен како краткорочен бонус во пари или како удел во добивката и доколку Друштвото има сегашна правна или изведена обврска да врши такви исплати како резултат на услуги дадени во минатиот период и доколку обврската може да се процени веродостојно.

Обврски при пензионирање на вработените

Друштвото, согласно соодветните домашни законски одредби, исплаќа на вработените посебна минимална сума при пензионирањето во износ еднаков на двомесечна просечна плата. Друштвото нема извршено резервирање за пресметан посебен минимален износ за пензионирање на вработените, бидејќи овој износ не е од материјално значење за финансиските извештаи.

2.20 Данок на додадена вредност

Приходите, трошоците и средствата се признаваат намалени за износот на данокот на додадена вредност, освен:

- Кога данокот на додадена вредност од набавка на средства или услуги не е надоместив од даночната власт, во кој случај данокот на додадена вредност се признава како дел од трошоците за стекнување на средството или како дел од трошокот каде што е соодветно; и
- Побарувања и обврски кои се искажани со вклучен износ на данокот на додадена вредност.

Нето износот на данокот на додадена вредност кој се надоместува од, или се плаќа на даночните органи се вклучува како дел од побарувањата или обврските во Извештајот за финансиската состојба.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Сметководствени политики (продолжува)

2.21 Распределба на дивиденди

Распределбата на дивиденди на акционерите на Друштвото е евидентирана како обврска во финансиските извештаи во периодот кога тие се одобрени од акционерите на Друштвото.

2.22 Резервирања

Резервирање се признава кога Друштвото има тековна обврска како резултат на настан од минатото и постои веројатност дека ќе биде потребен одлив на средства кои вклучуваат економски користи за подмирување на обврската, а воедно ќе биде направена веродостојна проценка на износот на обврската. Резервирањата се проверуваат на секој датум на составување на извештаите за финансиската состојба и се корегираат со цел да се рефлектира најдобрата тековна проценка. Кога ефектот на времената вредност на парите е материјален, износот на резервирањето претставува сегашна вредност на трошоците кои се очекува да се појават за подмирување на обврската. Не се евидентирани резервирања за идни загуби од работење.

2.23 Превземени и неизвесни обврски

Не се евидентирани неизвесни обврски во финансиските извештаи. Тие се објавуваат доколку постои веројатност за одлив на средства кои вклучуваат економски користи. Исто така, неизвесни средства не се евидентирани во финансиските извештаи, но се објавуваат кога постои веројатност за прилив на економски користи. Износот на неизвесна загуба се евидентира како резервирање доколку е веројатно дека идните настани ќе потврдат постоење на обврска на денот на известување и кога може да се направи разумна проценка на износот на загубата.

2.24 Известување по оперативни сегменти

Деловни сегменти

Деловните активности на Друштвото се однесуваат на еден оперативен сегмент-производство и продажба на заварени цевки и профили, монтажа на цевководи, нафтоводи, водоводи и гасоводи.

Географски сегменти

Деловните активности на Друштвото се вршат на територијата на Република Македонија и на странски пазари (Белешка 16).

2.25 Трансакции со поврзани субјекти

Поврзани субјекти се оние каде едниот субјект го контролира другиот субјект или има значајно влијание во донесувањето на финансиските и деловните одлуки на другиот субјект. Трансакциите на Друштвото со поврзани субјекти се однесуваат на трансакциите во редовниот тек на работењето.

2.26 Настани по датумот на известување

Настаните по датумот на известување кои обезбедуваат дополнителни информации во врска со состојбата на Друштвото на денот на составување на Извештајот за финансиската состојба (настани за кои може да се врши корегирање) се рефлектирани во финансиските извештаи. Оние настани по датумот на известување кои немаат карактер на корективни настани се објавуваат во соодветна белешка доколку истите се материјално значајни.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

3 Управување со финансиски ризици**3.1 Фактори на финансиски ризици**

Деловните активности на Друштвото се изложени на различни ризици од финансиски карактер, вклучувајќи ризик од кредитирање и ризиците поврзани со ефектите од промените во девизните курсеви и каматните стапки. Управувањето со ризици на Друштвото се фокусира на непредвидливоста на пазарите и се стреми кон минимализирање на потенцијалните негативни ефекти врз успешноста на деловното работење на Друштвото.

Управувањето со ризици на Друштвото го врши Одбор на Директори врз основа на претходно одобрени писмени политики и процедури кои го опфаќаат целокупното управување со ризици, како и специфичните подрачја, како што се ризикот од курсни разлики, ризикот од каматни стапки, ризикот од кредитирање, употребата на вложувањата и пласманите на вишокот ликвидни средства.

3.2 Пазарни ризици*Ризик од курсни разлики*

Друштвото има деловни активности на меѓународните пазари, и е изложено на ризик од курсни разлики кој се јавува од изложеноста кон различни валути, посебно во однос на Еврото, Доларот и Фунтата. Друштвото не користи инструменти за обезбедување од ризик од курсни разлики. Раководството на Друштвото е одговорно за одржување на соодветна нето позиција за секоја валута поединечно, како и вкупно за сите валути.

Евидентираната вредност на средствата и обврските на Друштвото деноминирани во странски валути е како што следи во табелата:

Средства	2012 (000 МКД)	2011 (000 МКД)
ЕУР	600,000	623,509
УСД	132,935	818
ГБП	51,412	54,113
ЈПУ	-	7
Обврски		
ЕУР	171,097	98,657
УСД	52,911	11
ГБП	10	-

Анализа на сензитивност на странски валути

		2012			
	Нето износи	1%	-1%	5%	-5%
ЕУР	428,903	4,289	(4,289)	-	-
УСД	80,024	-	-	4,001	(4,001)
ГБП	51,402	514	(514)	-	-
Добивка/(Загуба)	560,329	4,803	(4,803)	4,001	(4,001)
		2011			
	Нето износи	1%	-1%	5%	-5%
ЕУР	524,852	5,249	(5,249)	-	-
УСД	807	-	-	40	(40)
ГБП	54,113	541	(541)	-	-
ЈПУ	7	-	-	-	-
Добивка/(Загуба)	579,779	5,790	(5,790)	40	(40)

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Пазарни ризици (продолжува)

Анализата на сензитивност ги вклучува единствено монетарните ставки деноминирани во странска валута на крајот на годината, при што се врши корекција на нивната вредност при промена на курсот на странската валута за 1% во однос на Еврото и останатите валути и 5% во однос на Доларот. Негативниот износ означува намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку Денарот ја зголеми својата вредност во однос на странските валути за 1% во однос на Еврото и останатите валути и 5% во однос на Доларот. Во случај кога Денарот ќе ја намали својата вредност во однос на странските валути за 1% во однос на Еврото и останатите валути и 5% во однос на Доларот, ефектот врз добивката или останатиот капитал е ист, но со спротивен знак, како што е прикажано во табелата подолу (во илјади Денари).

Ризик од каматни стапки врз готовинските текови и објективната вредност

Друштвото е изложено на ефектите на флукуациите на пазарните каматни стапки врз неговата финансиска состојба и готовински текови. Раководството на Друштвото е во најголема мерка одговорно за дневно следење на состојбата на ризикот од нето каматни стапки и одредува лимити за намалување на потенцијалот од каматна неусогласеност.

	2012	2011
Финансиски средства		
<i>Некаматносни</i>		
Финансиски средства распол.за продажба	96,253	96,253
Побарувања од купувачи и ост.побарувања	429,688	439,415
Парични средства и еквиваленти	1,958	2,358
	527,899	538,026
<i>Со фиксна каматна стапка</i>		
Парични средства и еквиваленти	415,180	463,789
	415,180	463,789
	943,079	1,001,815
Финансиски обврски		
<i>Некаматносни</i>		
Обврски кон добавувачи и останати обврски	129,192	170,951
<i>Со фиксна каматна стапка</i>		
Позајмици со камата	103,247	65,708
<i>Со променлива каматна стапка</i>		
Позајмици со камата	126,726	120,450
	359,165	357,109

Анализа на сензитивноста на каматни стапки

	2012		
	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	(126,726)	(2,535)	2,535
	2011		
	Нето износ	2%	-2%
Со променлива каматна стапка	(120,450)	(2,409)	2,409

Позитивниот односно негативниот износ означува зголемување/намалување на добивката или останатиот капитал, кој што се јавува во случај доколку каматните стапки би биле повисоки/пониски за 2%.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.3 Кредитен ризик

Друштвото нема значителна концентрација на кредитен ризик. Друштвото има политики со цел да обезбеди дека продажбата на производи и услуги се врши на клиенти со соодветна кредитна историја. Друштвото има политики кои го ограничуваат износот на кредитната изложеност на неговите клиенти.

Максималната изложеност на Друштвото на кредитен ризик е ограничена на евидентираната вредност на финансиските средства признаени на датумот на Извештајот за финансиската состојба, кои се прикажани во следната табела:

	2012 (000 МКД)	2011 (000 МКД)
Класи на финансиски средства – евидентирана вредност		
Финансиски средства распол. за продажба	96,253	96,253
Побарувања од купувачи и ост. побарувања	429,688	439,415
Парични средства и еквиваленти	417,138	466,147
	943,079	1,001,815

3.4 Ризик од ликвидност

Претпазливо управување со ризик од ликвидност имплицира одржување на доволно готовина и ликвидни хартии од вредност, потоа расположливост на извори на средства преку соодветно обезбедување на кредити и можност за навремена наплата на износите на побарувања од купувачи во рамките на договорените услови. Како резултат на динамичниот карактер на дејноста на Друштвото, Раководството настојува да обезбеди флексибилни извори на средства преку расположливи кредитни линии.

Табелите во продолжение ја прикажуваат преостанатата договорена доспеаност на финансиските обврски на Друштвото. Табелите се подготвени врз основа на недисконтираните готовински текови на финансиските обврски.

	31 декември 2012			
	Тековни До 12 месеци (000 МКД)	1 до 2 години (000МКД)	2 до 5 години (000 МКД)	Нетековни Покасно од 5 години (000 МКД)
Позајмици со камата	116,936	51,959	61,078	-
Обврски спрема добавувачи и ост. обврски	129,192	-	-	-
	246,128	51,959	61,078	-

	31 декември 2011			
	Тековни До 12 месеци (000 МКД)	1 до 2 години (000МКД)	2 до 5 години (000 МКД)	Нетековни Покасно од 5 години (000 МКД)
Позајмици со камата	79,699	42,638	27,360	36,461
Обврски спрема добавувачи и ост. обврски	170,951	-	-	-
	250,650	42,638	27,360	36,461

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

3.5 Ризик при управување со капитал

Целите на Друштвото при управување со капиталот се овозможување на Друштвото да продолжи со понатамошна континуирана работа со цел да обезбеди приход за акционерите и бенефиции за други заинтересирани лица, како и да одржи оптимална структура на капиталот со цел намалување на трошокот на капиталот.

Со цел да ја одржи или прилагоди структурата на изворите на финансирање, Друштвото може да изврши корекција на износот на дивиденди исплатени на акционерите, да врати капитал на акционерите, да издаде нови акции или да продаде средства за да го намали долгот. Раководството ја анализира структурата на изворите на финансирање на годишна основа како однос на нето обврските по позајмици во однос со вкупниот капитал. Нето обврските по позајмици се пресметани како вкупни обврски по позајмици намалени за износот на паричните средства и паричните еквиваленти.

Показателот на задолженоста на крајот на годината е прикажан како што следи:

	2012	2011
Позајмици со камата	229,973	186,158
Парични средства и еквиваленти	(417,138)	(466,147)
Обврски, нето	(187,165)	(279,989)
Вкупно капитал	2,548,236	2,737,674
	-	-

3.6 Утврдување на објективна вредност

Објективна вредност претставува вредност за која едно средство може да биде заменето или некоја обврска подмирена под нормални комерцијални услови. Објективната вредност се одредува врз основа на претпоставка на Раководството, зависно од видот на средството или обврската.

3.6.1 Финансиски инструменти евидентирани по објективна вредност

Друштвото ги групира финансиски средства и обврски во три нивоа кои се базираат на значајноста на влезните податоци користени при мерењето на објективната вредност на финансиските средства. Хиерархијата според објективната вредност е одредена како што следи:

- Ниво 1: котираните цени (некорегирани) на активните пазари за идентични средства или обврски;
- Ниво 2: останати влезни податоци, покрај котираните цени, вклучени во Ниво 1 кои се достапни за набљудување за средството или обврската, или директно (т.е. како цени) или индиректно (т.е. изведени од цени); и
- Ниво 3: влезни податоци за средството или обврската кои не се базираат на податоци достапни за набљудување од пазарот

Финансиските средства кои се евидентирани по објективна вредност во Извештајот за финансиската позиција се групирани според нивото на хиерархија на објективната вредност како што следи (во илјади Денари):

	Ниво 1	Ниво 2	Ниво 3	Вкупно
Средства				
Финансиски средства расположливи за продажба	2,306	-	93,947	96,253

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Управување со финансиски ризици (продолжува)

Утврдување на објективната вредност (продолжува)

Следнава табела ги прикажува финансиските средства расположливи за продажба класифицирани во ниво 3 во текот на годината:

	Финансиски средства расположливи за продажба	Вкупно
На 1 јануари 2012	93,947	93,947
На 31 декември 2012	93,947	93,947
Промени во објективната вредност на финансиските средства вклучени во ревалоризациони резерви	-	-

3.6.2 Финансиски инструменти кои не се евидентираат по објективна вредност

Разликата помеѓу сметководствената вредност и објективната вредност на оние финансиски средства и обврски кои во Извештајот за финансиска состојба не се евидентирани според објективна вредност се прикажани во табелата подолу:

	Евидентирана вр.		Објективна вр.	
	2012	2011	2012	2011
Средства				
Парични средства и еквиваленти	417,138	466,147	417,138	466,147
Побарувања од купувачи и ост. побарувања	429,688	439,415	429,688	439,415
Вкупни средства	846,826	905,562	846,826	905,562
Обврски				
Обврски спрема добавувачи и ост. обврски	129,192	170,951	129,192	170,951
Позајмици со камата	229,973	186,158	229,973	186,158
Вкупни обврски	359,165	357,109	359,165	357,109

Кредити и побарувања

Кредитите и побарувањата се евидентираат по амортизирана набавна вредност намалена за резервирање поради оштетување. Нивната објективна вредност соодветствува на евидентираната вредност, поради краткорочното доспевање.

Парични средства и еквиваленти

Објективната вредност на монетарните средства што вклучуваат парични средства и еквиваленти се смета дека е приближна на нивната сметководствена вредност поради тоа што се со доспеаност помала од 3 месеци.

Обврски кон добавувачи и обврски по кредити

Сметководствената вредност на обврските кон добавувачите и обврските по кредити соодветствува на нивната објективна вредност, поради краткорочното доспевање.

4 Значајни сметководствени проценки

При примената на сметководствените политики на Друштвото, опишани во Белешка 2 кон овие финансиски извештаи, од Раководството на Друштвото се бара да врши проценки и прави претпоставки за евидентираниите износи на средствата и обврските кои не се јасно воочливи од нивните извори на евидентирање. Проценките и придружните претпоставки се засновуваат на минати искуства и други фактори, за кои се смета дека се релевантни. При тоа, фактичките резултати може да отстапуваат од таквите проценки.

Проценките и главните претпоставки се проверуваат тековно. Ревидираните сметководствени проценки се признаваат во периодот во кој истите се ревидирани доколку таквото ревидирање влијае само за или во тој период, како и за идни периоди, доколку ревидирањата влијаат за тековниот и идните периоди.

Несигурност во проценките

Оштетување кај нефинансиски средства

Загуби од оштетување се признаваат во износ за кој евидентираната вредност на средството или единицата што генерира готовина го надминува надоместливиот износ. При утврдување на надоместливиот износ, Раководството ги проценува очекуваните цени, готовинските текови од секоја единица што генерира готовина и утврдува соодветна каматна стапка при пресметка на сегашната вредност на тие готовински текови.

Употребен век на средствата што се амортизираат

Раководството врши редовна проверка на употребниот век на средствата што се амортизираат на 31 декември 2012 година. Раководството проценува дека утврдениот употребен век на средствата ја претставува очекуваната употребливост (корисност) на средствата. Евидентираните вредности на овие средства се анализирани во Белешка 5 и 6. Фактички резултати, сепак, може да се разликуваат поради технолошка застареност, посебно во делот на ИТ опремата и софтверите.

Оштетување кај финансиски средства

Оштетување на побарувања од купувачи и останати побарувања

Друштвото пресметува оштетување за побарувања од купувачи и останати побарувања врз основа на проценка на загуби кои резултираат од неможноста купувачите да ги подмират своите обврски. При проценка на соодветноста на загубата поради оштетување за побарувањата од купувачи, дадените позајмици и останатите побарувања, проценката се темели врз доспевањето на салдото на сметката за побарувања и минатото искуство на отписи, кредитоспособноста на клиентите и промените во условите за плаќање за клиентите. Ова подразбира правење претпоставки за идните однесувања на клиентите, како и за идните приливи на парични средства. Доколку финансиските услови на клиентите се влошат, реалните отписи на тековно постоечките побарувања може да бидат повисоки од очекуваното, и може да го надминат нивото на загубите поради оштетување кои се досега признати.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)

Значајни сметководствени проценки (продолжува)

Залихи

Залихи се евидентираат по пониската помеѓу набавната вредност (цена на чинење) и нето реализационата вредност. При проценката на нето реализационата вредност ги зема предвид најобјективните докази / податоци кои се на располагање во периодот кога се правени проценките.

Објективна вредност на финансиски средства

Доколку пазарот на финансиски инструмент не е активен, Раководството ја утврдува објективната вредност со користење техники за проценка. Во примената на техниките за проценка, Раководството прави максимално искористување на пазарните инпути, и користи проценки и претпоставки кои се, колку што е можно, во согласност со податоците кои учесниците на пазарот ќе ги користат при определување на цената на инструментот. Во случај каде овие податоците не се видливи, Раководството ги проценува претпоставките на учесниците на пазарот при определување на цената на финансискиот инструмент. Овие проценки можат да се разликуваат од реалните цени кои можат да се постигнат во трансакција извршена под комерцијални услови на датумот на известување.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

5 Недвижности, постројки и опрема

	Земјиште	Градежни објекти	Опрема	Останати средства	Инвестиции во тек	Вкупно
На 1 јануари 2011						
Набавна или ревалоризациона вредност	239,414	1,702,416	4,438,166	6,627	44,326	6,430,949
Исправка на вредноста	-	(1,267,442)	(4,420,340)	(4,914)	-	(5,692,696)
Нето евидентирана вредност	239,414	434,974	17,826	1,713	44,326	738,253
Во текот на 2011						
Почетна нето евид.вредност	239,414	434,974	17,826	1,713	44,326	738,253
Набавки, нето од инвестиции во тек	-	-	5,114	-	(2,027)	3,087
Вишоци (Бел. 17)	-	-	44	-	-	44
(Оттуѓувања, нето)	-	-	(114)	-	(2,878)	(2,992)
(Депрецијација)	-	(34,643)	(4,201)	(142)	-	(38,986)
Крајна нето евидентирана вредност	239,414	400,331	18,669	1,571	39,421	699,406
На 31 декември 2011						
Набавна или ревалоризациона вредност	239,414	1,702,416	4,443,205	6,627	39,421	6,431,083
Исправка на вредноста	-	(1,302,085)	(4,424,536)	(5,056)	-	(5,731,677)
Нето евидентирана вредност	239,414	400,331	18,669	1,571	39,421	699,406
Во текот на 2012						
Почетна нето евид.вредност	239,414	400,331	18,669	1,571	39,421	699,406
Набавки, нето од инвестиции во тек	-	312	231	-	(98)	445
(Оттуѓувања, нето)	-	-	-	-	(14)	(14)
(Депрецијација)	-	(34,499)	(3,956)	(141)	-	(38,596)
Крајна нето евидентирана вредност	239,414	366,144	14,944	1,430	39,309	661,241
На 31 декември 2012						
Набавна или ревалоризациона вредност	239,414	1,702,728	4,441,226	6,627	39,309	6,429,304
Исправка на вредноста	-	(1,336,584)	(4,426,282)	(5,197)	-	(5,768,063)
Нето евидентирана вредност	239,414	366,144	14,944	1,430	39,309	661,241

Расходувања на опрема

Во текот на 2012 година, Друштвото изврши отпис на дел од своите средства чија набавна вредност и исправка на вредноста изнесува 2,210 илјади Денари.

Инвестиции во тек

На 31 декември 2012 и 2011 година инвестициите во тек се состојат од:

	2012	2011
Адаптација на инсталација за природен гас	27,487	27,487
Вложувања во друга опрема	3,674	3,786
Вложувања во хардверска опрема	5,182	5,182
Реконструкција на погон за површинска заштита	2,966	2,966
	39,309	39,421

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Недвижности, постројки и опрема (продолжува)

Залог врз недвижности, постројки и опрема

Позајмиците со камата обезбедени од домашни финансиски институции се гарантирани со хипотеки врз дел од имотот на Друштвото по проценета вредност, утврдена од страна на независни проценители, во износ од Еур 9,000,000 еквивалентно на 553,500 илјади Денари (види исто Белешка 14 и 24).

6 Нематеријални средства

	Права и лиценци	Софтвер	Средства во подготовка	Вкупно
На 1 јанари 2011				
Набавна или ревалоризациона вредност	2,684	471	20	3,175
Исправка на вредноста	(2,684)	-	-	(2,684)
Нето евидентирана вредност	-	471	20	491
Промени во текот на 2011				
Почетна нето евид.вредност	-	471	20	491
Крајна нето евидентирана вредност	-	471	20	491
На 31 декември 2011				
Набавна или ревалоризациона вредност	2,684	471	20	3,175
Исправка на вредноста	(2,684)	-	-	(2,684)
Нето евидентирана вредност	-	471	20	491
Промени во текот на 2012				
Почетна нето евид.вредност	-	471	20	491
Амортизација	-	(94)	-	(94)
Крајна нето евидентирана вредност	-	377	20	397
На 31 декември 2012				
Набавна или ревалоризациона вредност	2,684	471	20	3,175
Исправка на вредноста	(2,684)	(94)	-	(2,778)
Нето евидентирана вредност	-	377	20	397

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

7 Финансиски инструменти по категории

Евидентираниите вредности на финансиските средства и обврски на Друштвото признаени на датумот на известувањето за објавените периоди можат исто така да бидат категоризирани на следниов начин:

	Кредити и побарувања	Расположливи за продажба	Вкупно
31 декември 2012			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Финансиски средства расположливи за прод. Побарувања по купувачи и останати побарувања	-	96,253	96,253
Парични средства и парични еквиваленти	429,688	-	429,688
	417,138	-	417,138
	846,826	96,253	943,079

		Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба			
Позајмици		229,973	229,973
Обврски кон добавувачи и останати обврски		129,192	129,192
		359,165	359,165

	Кредити и побарувања	Расположливи за продажба	Вкупно
31 декември 2011			
Средства според Извештајот за финансиската состојба			
Финансиски средства расположливи за прод. Побарувања по купувачи и останати побарувања	-	96,253	96,253
Парични средства и парични еквиваленти	439,415	-	439,415
	466,147	-	466,147
	905,562	96,253	1,001,815

		Останати финансиски обврски	Вкупно
Обврски според Извештајот за финансиската состојба			
Позајмици		186,158	186,158
Обврски кон добавувачи и останати обврски		170,951	170,951
		357,109	357,109

8 Вложувања во подружници

	Учество во %	2012	2011
Дигитранс ДООЕЛ Куманово	100%	723	479
		723	479

Движењата на вложувањата во подружници во текот на 2012 и 2011 година се како што следи:

	2012	2011
На 1 јануари	479	365
Набавки	244	114
На 31 декември	723	479

Зголемувањето на вложувањата во подружници во износ од 244 илјади Денари (2011:114 илјади Денари) во целост се однесува на дополнителни вложувања во друштвото Дигитранс ДООЕЛ Куманово, Друштво за вршење на технички прегледи и периодични испитувања на дигалки и индустриски транспортери.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

9 Финансиски средства расположливи за продажба и финансиски побарувања

9.1 Финансиски средства расположливи за продажба

	2012	2011
<i>Долгорочни вложувања во инструменти на капиталот</i>		
Удели во капиталот на странски правни лица	42,588	42,588
Вложувања во хартии од вредност на домашни фин.инст.	53,665	53,665
	96,253	96,253
<hr/>		
Некотирани	93,947	93,947
Котирани	2,306	2,306
	96,253	96,253

Вложувања во удели на капиталот на странски правни лица

На 31 декември 2012 и 2011 година, вложувањето во капиталот на странски правни субјекти во износ од 42,588 илјади Денари, во целост се однесува на вложувањето во Друштвото Tube and Profile Manufactures of Comotini A.E.B.E., Република Грција, што претставува 35.26% од нејзиниот капитал. Вложувањето потекнува од 1997 година и е спроведено во кооперација со Hemet Limited, Nicosia, Cyprus, и се состои од испорачана производна опрема, капитализирани шпедитерски трошоци како и трошоци за обука на кадри.

Во текот на 2002 година, Друштвото Tube and Profile Manufactures of Comotini A.E.B.E., Република Грција, ги запре своите деловни активности и со состојба на датумот на овие финансиски извештаи постои значајно сомневање во можноста истото да продолжи со своето редовно работење.

Вложувања во хартии од вредност на домашни финансиски институции

На 31 декември 2012 година, од вкупниот износ на вложувањата во хартии од вредност во домашни финансиски институции, нето износот од 51,361 илјади Денари (набавна вредности 150,988 илјади Денари и резервирање поради оштетување 99,627 илјади Денари), се однесува на вложување во 3,924 обични и 956 приоритетни акции на Експорт Импорт Банка ад, Скопје, што претставува 16% од вкупниот акционерски капитал на банката. Кон крајот на 2002 година, поради неликвидност, деловните активности на банката во целост беа блокирани од страна на Народната Банка на Република Македонија. На почетокот на 2004 година отворена е стечајна постапка и со датумот на овие финансиски извештаи постои значајно сомневање во можноста банката да продолжи со своето редовно работење.

9.2 Краткорочни финансиски побарувања

	2012	2011
<i>Позајмици со камата на домашни правни лица</i>		
Побарувања по камата	2,155	2,155
	2,155	2,155
Намалување за: резервирање поради оштетување	(2,155)	(2,155)
	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

10 Залихи

	2012	2011
Готови производи	1,066,604	1,136,606
Репро материјали, рез.дел,сит.инвентар и сл.	215,219	220,614
Трговски стоки	1,092	15,266
Недовршено производство	88	88
	1,283,003	1,372,574

Во текот на 2012 година Друштвото изврши вредносно усогласување на залихите поради застареност и некурентност на истите во износ од 14,114 илјади Денари (види Белешка 20).

11 Побарувања од купувачи и останати побарувања

	2012	2011
Побарувања од купувачи		
Домашни	119,489	145,550
Странски	480,679	467,774
	600,168	613,324
Намалено за: резервирање поради оштетување	(178,536)	(178,536)
	421,632	434,788
Останати краткорочни побарувања		
Аванси на добавувачи	51,038	50,706
Побарувања од вработени	8,056	4,627
Претплати по ДДВ и данок на добивка	19,602	9,382
Однапред платени трошоци	843	1,698
	79,539	66,413
Намалено за: резервирање поради оштетување	(31,969)	(31,969)
	47,570	34,444
Вкупно побарувања од купувачи и останати краткорочни побарувања	469,202	469,232

Старосната структура на побарувањата од купувачите и останатите краткорочни побарувања со состојба на 31 декември 2012 година е како што следи:

	До 6 мес.	Од 6 -12 м.	Над 1 год.	Вкупно
Побарувања од купувачи	102,828	5,923	491,417	600,168
Аванси на добавувачи	3,563	418	47,057	51,038
Побарувања од вработени	1,183	6,460	413	8,056
Претплати по ДДВ и данок на добивка	19,602	-	-	19,602
Однапред платени трошоци	747	-	96	843
	127,923	12,801	538,983	679,707
Намалено за: резервирање поради оштетување	-	-	(210,505)	(210,505)
	127,923	12,801	328,478	469,202

Старосната структура на побарувањата од купувачите и останатите краткорочни побарувања со состојба на 31 декември 2011 година е како што следи:

	До 6 мес.	Од 6 -12 м.	Над 1 год.	Вкупно
Побарувања од купувачи	17,890	146,282	449,152	613,324
Аванси на добавувачи	956	9,889	39,861	50,706
Побарувања од вработени	254	2,039	2,334	4,627
Претплати по ДДВ и данок на добивка	9,382	-	-	9,382
Однапред платени трошоци	1,698	-	-	1,698
	30,180	158,210	491,347	679,737
Намалено за: резервирање поради оштетување	-	-	(210,505)	(210,505)
	30,180	158,210	280,842	469,232

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Побарувања од купувачи и останати побарувања (продолжува)

Салдото на побарувањата од купувачите на датумот на известување може да се анализира според следниве категории:

	Недоспеани неоштетени	Доспеани неоштетени	Оштетени	Вкупно
31 декември 2012				
Набавна вредност	80,190	389,012	210,505	679,707
Исправка на вредност	-	-	(210,505)	(210,505)
Нето евидентирана вредност	80,190	389,012	-	469,202
31 декември 2011				
Набавна вредност	30,180	439,052	210,505	679,737
Исправка на вредност	-	-	(210,505)	(210,505)
Нето евидентирана вредност	30,180	439,052	-	469,232

Следнава табела ги сумаризира движењата на резервирањето поради оштетување:

	Аванси	Побарувања од купувачи	Вкупно
На 1 јануари 2011	31,969	179,088	211,057
Наплатени резервирани побарувања (Белешка 17)	-	(552)	(552)
На 31 декември 2011 / 1 јануари 2012	31,969	178,536	210,505
Наплатени резервирани побарувања (Белешка 17)	-	-	-
На 31 декември 2012	31,969	178,536	210,505

На 31 декември 2012 година и врз основа на извршената проценка, Друштвото изврши отпис поради ненаплатливост на побарувањата од купувачи и останатите побарувања, признаен како загуба поради оштетување на товар на расходите за тековната година, во износ од 147 илјади Денари (2011: 920 илјади Денари) (види Белешка 20).

12 Парични средства и еквиваленти

	2012	2011
Сметки кај домашни банки	388,856	437,462
Депозити по видување	159,600	159,600
Парични средства во благајна	1,958	2,358
Останати парични средства и еквиваленти	12	15
	550,426	599,435
Намалено за: резервирање од оштетување	(133,288)	(133,288)
	417,138	466,147

На 31 декември 2012 година, од вкупниот бруто износ на паричните средства и депозитите по видување, износот од 520,433 илјади Денари (2011: исто) се однесува на средства концентрирани кај Експорт Импорт Банка АД, Скопје, врз која беше поведена стечајна постапка. Друштвото навреме ги пријавило овие средства во стечајната маса на Банката, од кој износ, на датумот на овие финансиски извештаи, признаени се 387,145 илјади Денари. За преостанатиот износ од 133,288 илјади Денари (2011: исто) е извршено резервирање поради ненаплатливост.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

13 Капитал

Акционерски капитал

На 31 декември 2012 и 2011 година, вкупниот акционерски капитал на Друштвото, според неговата Книга на Акционери изнесува Еур 25,104,431 и е поделен на 491,000 акции, од кои, 462,620 обични акции кои гласат на име и со право на глас и 28,380 приоритетни акции без право на глас, во сопственост на Фондот за Пензиско и Инвалидско Осигурување на Република Македонија (ПИОМ). Номиналната вредност по акција изнесува Еур 51.129. На денот на известување, вкупно издадените акции се во целост платени.

Структурата на акционерскиот капитал на 31 декември 2012 и 2011 година е непроменета и е како што следи:

Акционери и процент на учество

	Обични	Приорит.	Вкупно	%
Екс.Имп.Банка ад, Ск.	234,158	-	234,158	47.69
Останати	228,462	-	228,462	46.53
ПИОМ	-	28,380	28,380	5.78
	462,620	28,380	491,000	100.00

На 24 декември 2003 година, странскиот правен субјект Curbal GmbH ie und Transit Handel, Frankfurt am Meine, поднел тужба за утврдување на сопственост на мнозинскиот пакет на акции. Со датумот на овие финансиски извештаи, судскиот процес е во тек.

На почетокот на 2004 година е отворена и со датумот на овие финансиски извештаи сеуште е во тек, стечајна постапка против мнозинскиот акционер - Експорт Импорт Банка ад, Скопје.

Останат капитал

Останатиот капитал кој со состојба на 31 декември 2012 година изнесува 3,826 илјади Денари (2011: исто), се состои од станови за заедничка потрошувачка во износ од 2,070 илјади Денари (2011: исто), средства за солидарност во износ од 1,039 илјади Денари (2011: исто) и задолжителни и други фондови во износ од 717 илјади Денари (2011: исто).

Резерви

Компонентите на резервите се како што следи:

	Законски	Ревалориз.	Вкупно
На 1 јануари 2011 година	16,714	81,010	97,724
Распределба на нераспределени добивки	379	-	379
На 31 декември 2011 година	17,093	81,010	98,103
На 1 јануари 2012 година	17,093	81,010	98,103
Распределба на нераспределени добивки	-	-	-
На 31 декември 2012 година	17,093	81,010	98,103

Резервите се создадени иницијално врз основа на домашната законска регулатива и последователно зголемени во текот на годините како резултат на ревалоризацијата на материјалните средства и промените во објективната вредност на вложувањата, како и за распределба на нето добивките по оданочување. Согласно со законската регулатива резервите може да се користат за покривање на загубите, за купување на сопствени акции и исплата на дивиденди.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

14 Позајмици

	2012	2011
Долгорочни позајмици		
<u>Позајмици со камата</u>		
Комерцијална банка ад, Скопје 10,000 илјади Денари; годишна каматна стапка 8,5%; Период на отплата 36 месеци вклучувајќи грејс период од 2 месеци почнувајќи од 30 јули 2010 година доспева 8 јули 2013 година.	1,944	5,278
Комерцијална банка а.д., Скопје 60,000 илјади Денари; годишна каматна стапка 7%; Период на отплата 54 месеци вклучувајќи грејс период од 6 месеци на 11 јули 2009 година, доспева 11 декември 2013 година.	13,333	26,666
Комерцијална банка а.д., Скопје 570,000 Евра; годишна каматна стапка 8%; Период на отплата 60 месеци вклучувајќи грејс период од 6 месеци почнувајќи од 7 мај 2011 година; доспева 7 април 2016 година	25,970	33,764
Комерцијална банка а.д., Скопје 1,430,000 Евра; 6 месеци Либор+5% годишна каматна стапка, Период на отплата 60 месеци вклучувајќи грејс период од 6 месеци почнувајќи од 18 мај 2011 година; доспева 18 април 2016 година	65,224	84,777
	61,502	
Вкупно долгорочни позајмици	167,973	150,485
Намалено: Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	(54,936)	(44,026)
Долгорочен дел на долгорочни позајмици	113,037	106,459
Краткорочни позајмици		
<u>Позајмици со камата</u>		
Комерцијална Банка а.д., Скопје ; 580,000 евра; 6 месеци Либор+5% годишна каматна стапка	62,000	-
	-	35,673
Вкупно краткорочни позајмици	62,000	35,673
Зголемено: Тековна доспеаност на долгорочни позајмици	54,936	44,026
Вкупно краткорочни позајмици и тековна доспеаност	116,936	79,699

Следнава табела ја покажува доспеаноста на долгорочните позајмици:

	000 мкд	
Во рок од 12 месеци	54,936	44,026
Од 1 до 2 години	51,959	42,638
Од 2 до 5 години	61,078	27,360
По 5 години	-	36,461
	167,973	150,485

Следнава табела ја покажува каматната стапка на позајмиците:

	2012	2011
Фиксна каматна стапка	103,247	65,708
Променлива каматна стапка	126,726	120,450
	229,973	186,158

Позајмиците со камата обезбедени од домашни финансиски институции се гарантирани со хипотеки врз дел од имотот на Друштвото по проценета вредност, утврдена од страна на независни проценители, во износ од Еур 9,000,000 еквивалентно на 553,500 илјади Денари (види исто Белешка 5 и 24).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

15 Обврски кон добавувачи и останати обврски

	2012	2011
Обврски кон добавувачи		
Домашни	41,312	38,724
Странски	71,323	98,669
Обврски по примени, нефактурирани стоки	114	11,198
	112,749	148,591
Останати краткорочни обврски		
Обврски спрема работниците по плати и др.надоместоци	13,527	16,941
Примени аванси	17,773	7,930
Обврски по дивиденди	-	5,344
Пресметани трошоци и нефактурирани приходи	2,767	773
Обврски по основ на данок на добивка	-	1,096
Останати обврски	2,916	75
Обврски по основ на ДДВ	16	-
	36,999	32,159
	149,748	180,750

16 Приходи од продажба

	2012	2011
Приходи од продажба на домашен пазар	171,908	208,899
Приходи од продажба на странски пазари	673,520	829,567
	845,428	1,038,466

Анализата на приходите од странски пазари е како што следи:

	2012	2011
Странски пазари:		
- Еврозона	284,175	241,691
- Земји надвор од Еврозона	17,588	11,967
- Поранешни Југословенски републики	371,757	575,909
	673,520	829,567

17 Останати деловни приходи

	2012	2011
Приходи од продажба на материјали, делови и сл.	13,307	11,520
Наплатени, претходно отпишани побарувања	-	552
Приходи од отпис на обврски	5,380	447
Приходи од употреба на сопствени производи	296	320
Приходи од наплата на штети	-	281
Приходи од закупнини	55	51
Вишоци на недвижности, постројки и опрема	-	44
Вишоци по попис	815	17
Останати приходи	377	1,022
	20,230	14,254

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

18 Материјали и услуги

	2012	2011
Потрошени сировини, репро материјали, делови и сл.	580,861	795,360
Услуги од надворешни лица	29,905	55,817
Набавна вредност на продадени трговски стоки	16,092	12,484
	626,858	863,661

19 Трошоци за вработените

	2012	2011
Нето плати и надоместоци од плати	170,950	176,113
Персонален данок и придонеси за фондови	76,950	79,633
Дополнителен надомест за топол оброк	10,789	11,944
Надомест за технолошки вишоци	5,923	8,125
Надомест за хранарина и превоз	800	2,146
Останати трошоци за вработените	471	-
	265,883	277,961

Надомест за технолошки вишок

Во текот на 2001 година, и со цел решавање на проблемот на превработеноста, Друштвото донесе Програма за престанок на работниот однос поради економски, технолошки, структурни и слични промени, според која, на барање на вработените кои имаат над 55 години возраст и најмалку 15 години работен стаж, им престанува работниот однос, при што им се исплатува 50% од месечната аконтација на просечната месечна плата во првите 12 месеци, а 60% се до остварување на правото на пензија или до настанување на некои од основите за престанок на правото на паричниот надомест согласно Законот за вработување.

Со состојба на 31 декември 2011 година вкупно 28 (2010: 105) вработени користат надомести за технолошки вишок по овој основ.

20 Останати деловни расходи

	2012	2011
Намалување на вредноста на залихите	14,114	-
Маркетинг и промоции	3,526	2,341
Даноци и придонеси кои не зависат од резултатот	2,639	2,858
Адвокатски трошоци	2,334	1,480
Банкарски надоместоци	2,220	7,811
Дополнително утврдени расходи од минати години	-	16,092
Надоместоци за Управен Одбор	1,120	1,382
Осигурителни премии	1,112	3,754
Службени патувања	885	1,728
Загуби од оштетувања на побарувања од купувачи и останати поб.	147	920
Дополнително утврдени даноци од минати години	-	33,307
Евидентиран износ на оттуѓени недвижности, постројки и опрема	-	2,878
Трошоци по извршно решение	-	346
Останати трошоци	14,867	4,712
	42,964	79,609

Друштвото во текот на 2011 година било предмет на контрола од страна на даночните органи за данок на додадена вредност, данок на добивка и за персонален данок за периодот од 2007 година до 2009 година. Дополнителните даноци кои биле утврдени се во износ 33,307 илјади Денари (за персонален данок износ од 10,965 илјади денари и за данок на добивка во износ од 22,342 илјади Денари). Понатаму, поврзаните санкции во износ од 11,683 илјади Денари се вклучени во трошоци по основ на камати (Белешка 21).

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

21 Финансиски резултат, нето

	2012	2011
Приходи		
Приходи од камати	1,708	3,208
Позитивни курсни разлики	5,239	12,598
	6,947	15,806
Расходи		
Расходи по камати	(12,616)	(20,972)
Негативни курсни разлики	(3,890)	(2,971)
	(16,506)	(23,943)
	(9,559)	(8,137)

22 Даночен расход

	2012	2011
Тековен данок	324	1,595
Одложен данок	-	-
	324	1,595

Усогласувањето на вкупниот даночен расход со добивката според Извештајот за сеопфатната добивка за 2012 и 2011 е како што следи:

	2012	2011
Неодбитни трошоци за даночни цели	3,243	15,947
Даночен кредит за трошоци со одложено признавање	-	-
	3,243	15,947
Тековен даночен трошок по стапка од 10%	324	1,595

23 Заработувачка по акција

Основна

Основна заработувачка по акција се пресметува по пат на делење на добивката која припаѓа на имателите на обични акции (по намалувањето за делот од добивката по оданочување за имателите на приоритетни акции), со пондерираниот просечен број на обични акции во оптек.

	2012	2011
(Загуба)/Добивка за годината	(189,438)	950
2% дивиденди за имателите на приоритетни акции	(1,785)	(1,785)
(Загуба) за имателите на обични акции (во 000 мкд)	(191,223)	(835)
Пондериран просечен број на обични акции во оптек	462,620	462,620
Основна заработувачка по акција (Денари по акција)	(413.3)	(1.80)

24 Неизвесни и превземени обврски

Судски спорови

Со состојба на 31 декември 2012 година, судските постапки покренати против Друштвото изнесуваат 1,923 илјади Денари, од кои 1,323 илјади Денари се однесуваат на судски спор покренат од Крик доо Сплит. Разни правни дејствија и побарувања може да се појават во иднина против Друштвото како резултат на судските спорови и побарувања во редовниот тек на деловните активности. Поврзаните ризици се анализирани од веројатноста за нивна појава. Иако резултатот од оваа проблематика не може секогаш со сигурност да се утврди, Раководството на Друштвото верува дека нема да резултираат во материјално значајни обврски.

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

Капитални обврски

Не се евидентирани значајни капитални обврски на денот на известување кои не се веќе признати во финансиските извештаи.

Хипотеки и гаранции

Во продолжение е даден преглед на дадените хипотеки и гаранции со состојба на 31 декември 2012 година (види исто Белешка 5 и 14):

	Во валута	(000 МКД)
Хипотеки врз недвижен имот и опрема	9,000,000	553,500
Издадени гаранции во ЕУР	652,373	40,121
Издадени гаранции во УСД	1,255,458	58,568
Издадени гаранции во МКД	10,000,000	10,000

Даночни ризици

Друштвото не било предмет на контрола од страна на даночните органи за данок на додадена вредност, данок на добивка и за персонален данок за годините што завршуваат на 31 декември 2012 и 2011 година, поради што евидентираните даночни обврски во овие финансиски извештаи не може да се сметаат за конечни. Било какви корекции за дополнителни даноци и придонеси, кои може да произлезат од евентуална даночна контрола, не може да се утврдат со разумна точност.

25 Известување по оперативни сегменти

Деловните активности на Друштвото се однесуваат на еден оперативен сегмент-производство и продажба на заварени цевки и профили, монтажа на цевководи, нафтоводи, водоводи и гасоводи. Деловните активности на Друштвото се вршат на територијата на Република Македонија и на странски пазари (Белешка 16). Последователно, Друштвото не обелоденува економски информации поврзани со одделни оперативни сегменти и географски региони.

26 Трансакции со поврзани субјекти

Друштвото има трансакции со своите подружници и придружени друштва во текот на своите редовни деловни активности. Овие трансакции се извршени во согласност со комерцијалните услови и според пазарните стапки.

Следната табела ги прикажува обемот и салдата од трансакциите со поврзаните субјекти со состојба на и за годините кои завршуваат на 31 декември 2012 и 2011 година.

2012	Побарувања	Обврски	Приходи	Трошоци
Дигинтранс Дооел Куманово	1,635	-	-	260
Вкупно	1,635	-	-	260
2011	Побарувања	Обврски	Приходи	Трошоци
Дигинтранс Дооел Куманово	2,176	410	-	-
Вкупно	2,176	410	-	-

Белешки кон финансиските извештаи (продолжува)
Со состојба на и за годината што завршува на 31 декември 2012 година
(Сите износи се во илјади Денари, освен доколку не е поинаку наведено)

27 Настани по датумот на известување

По 31 декември 2012 година - датумот на известувањето, до денот на одобрувањето на овие финансиски извештаи, нема настани кои би предизвикале корекција на финансиските извештаи, ниту пак настани кои се материјално значајни за објавување во овие финансиски извештаи.

Grant Thornton

www.grant-thornton.com.mk